

Xeer hoosaadka Golaha Wakiillada DGKG waa xeer qaanuuni ah oo loo dejiyey qeexidda:-

- Qaab dhismeedka Golaha
- Awoodaha Golaha
- Hab dhaqanka xubnaha iyo hanaan u socodsiinta Howlaha Golaha.
- Hab raaca shaqo ee Gudiyada Golaha

CUTUBKA 1AAD

Tilmaamaha guud ee Golaha Wakiilada

(Qodobka 1'aad)

1. Golaha wakiilada dowlad goboleedka koonfur galbeed Soomaaliya waa wakiilka Shacabka Soomaaliyeed ee ku nool dhulka dowlad goboleedka koonfur galbeed, waana awoodda ugu sarreysa ee sharci dajinta Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
2. Golaha Wakiilada wuxuu ka kooban yahay (149).
3. Afka loo isticmaalayo shaqada iyo doodaha Golaha waa Af Soomaali Maay/Maxaatiri, sida ku xusan Qod 5 aad faqradiisa 1 aad ee Dastuurka DGKG.
4. Xarunta Golaha Wakiiladu waa magaalada Baraawe ee caasimadda u ah Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
5. Golaha Wakiilada iyo Guddiyadiisa waxay fadhiyadooda ku qabsanayaan magaalada Baydhabo ee xarunta KMG ah , tan iyo inta si rasmi ah loogu guurayo caasimadda.
6. Muddada Golaha waa 4 (afar sano) oo laga bilaabayo Maalinta la dhaariyay Xildhibaanada ugu horeeya ee ka tirsan Golaha Wakiilada (08.12.2015).

(Qodobka 2'aad)

Awoodda iyo Waajibaadka Golaha Wakiilada:-

Sida ku cad qodobka 40 aad ee dastuurka dowlad goboleedka koonfur galbeed, Waajibaadka Golaha Wakiilada waxay kala yihiin:-

1. Doorashada Guddoomiyaha Golaha Wakiilada iyo ku xigeenadiisa (1'aad iyo 2'aad)
2. Dejinta, hubinta, dhowrista sharciyada dowlad goboleedka iyo la xisaabtanka xukuumadda iyo hay'adeheeda.
3. Dejinta Xeer Hoosaadka Golaha iyo ansixintiisa.
4. Ansixinta miisaaniyad sanadeedka iyo xisaab xirkeeda.
5. Ansixinta iyo Kalsooni siinta, ama diidmada golaha wasiirada.
6. La xisaabtanka iyo u kuurgelidda Hayadaha Dowladda si loo hubiyo fulinta sharciyada.
7. Dhisidda Guddiyo baara Hay'adaha Dowladda iyo xad gudubyada ay Xildhibaanadu geystaan.

8. U kuur-gelidda dhaqan gelinta iyo Wax ka beddelista Dastuurka.
9. Ansaxinta heshiisyada caalamiga ah iyo heshiisyada kale ee dowlad goboleedka u keenayo culeys maaliyadeed, taasoo wasaarad ama xukuumaddu la gasho dowlad kale iyo shirkado caalami ah ama wadani ah.
10. Ansixinta mashruuc sharci ee ay soo gudbiso Xukuumadda, ama ay keenaan Mudanayaal Golaha ka tirsan.
11. Jideynta canshuuraha, awoodaha iyo talaabooyinka kale ee kor loogu qaadayo dakhliga.
12. U-yeerida, xubnaha Golaha wasiirada, iyo Guddoomiyayaasha Guddiyada iyo xafiisyada madaxa-bannaan.
13. Ansixinta ama diidmada madaxda hay'addaha dowladda ee madaxa banaan iyo guddiyada sida :-
 Xeer- ilaalinta Guud
 Hanti dhowrka Guud
 Hay'adda Shaqaalaha Dowladda
 Guddiga adeegga garsoorka

(Qodobka 3'aad)

Dhaarta Xildhibaanada

Xubin kasta oo ka mid ah Xildhibaanada Golaha wakiilada dowlad goboleedka koonfur galbeed Soomaaliya ka hor intuuusan/inteysan qaban xilka wuxuu marayaa ama waxay mareysaa dhaarta hoos ku qoran:

“Waxaa igu wallaahi ah, igu billaahi ah, igu tallaahi ah oo aan magaca Ilaahey ugu dhaaranayaa inaan xilkeyga u guto si daacad ah oo ay ku jirto danta dalka, dadka iyo diinta, dhowrana Dastuurka dowlad goboleedka koonfur galbeed, kan Qaranka iyo shuruucda kale ee Dalka u yaala”.

CUTUBKA 2 AAD

Isugu yeeridda Xubnaha iyo dhisidda Guddoonka Golaha Shacabka

(Qodobka 4'aad)

Guddoomiyaha Ku-Meel-Gaarka ah ee Golaha

Fadhiga ugu horreeya ee Golaha Shacabka, inta laga dooranaayo Guddoomiyaha Golaha wakiilada iyo labadiisa ku-xigeen ee rasmiga ah, waxaa si ku-meel gaar ah u sii guddoominaya xildhibaanada ugu da'da weyn xubnaha Golaha wakiilada.

Qodobka 5-aad:

Qaabka loo dooranayo Guddoomiyaha Golaha iyo labadiisa ku xigeen

1. Xildhibaan ka ugu da' da weyn Golaha wakiilada koonfur galbeed ayaa shir guddoominaya doorashada Guddoomiyaha iyo labadiisa ku-xigeen.
2. Guddoomiyaha iyo ku-xigeenadiisa waxaa cod qarsoodi ah oo aqlabiyad ah ku dooranaya xubnaha Golaha wakiilada koonfur galbeed.
3. Marka ay banaanaato jagada Guddoomiyaha, xilka waxaa sii wadaya ku-xigeennada, Goluhuna shaqo kale ma qaban karo illaa uu doorto Guddoomiye, taasoo ku dhaceeyso 15 maalmood gudahood haddii Kal-fadhiga furan yahay. Haddii kal-fadhiga xiran yahay, fadhiga ugu horeeya ee kal-fadhiga xiga ayaa lagu dooranayaa.
4. Musharaxiinta doonaysa in loo doorto xilka Guddoomiyaha iyo Guddoomiye ku-xigeen, waa in ay yaahiin Xubno ka tirsan Golaha Wakiilada.
5. Musharax kasta waa in uu soo gudbiyaa qoraal muujinaaya rabitaankiisa, oo ay la socdaan Labo sawir iyo taariikh nololeedkiisa/nololeedkeeda (C.V).
6. Murashax kasta wuxuu qoraalkiisa ku soo qeexayaa jagada uu u tartamayo haddii ay tahay tan Guddoomiyaha ama tan ku-xigeenada (1-& 2aad).
7. Xildhibaan kasta warqadda uu ku soo codeeyo wuxuu ku ridayaa sanduuq marka hore faaruq ah, dushana ka jeexan, gudihiisana uu muuqdo.
8. Codayntu waxay noqonaysaa ilaa seddex (3) wareeg:
 - a) Wareegga koowaad murashaxii hela codadka aqlabiyad tirada guud xubnaha Golaha Wakiilada ayaa ku guuleysanaayo doorashada. Haddii la waayo murashax hela tiradaas waxaa loo gudbayaa wareegga labaad.
 - b) Wareegga labaad waxaa ka qeyb galaya afarta murashax ee hela tirada Codadka ugu badan ee wareegga koowaad. Haddii ay jiraan murashaxiin helay cod is la eg oo barbar- dhac ah, waa kawada qayb galayaan wareegga labaad, oo tirada tartamayaasha ayaa kordhaysa. Murashaxii ku guulaysta codadka aqlabiyad tirada guud xubnaha Golaha Shacabka ayaa ku guuleysanaayo doorashada. Haddii la waayo waxaa loo gudbayaa wareegga saddexaad.
 - c) Wareegga saddexaad waxaa ka qeybgalaya labada murashax ee ugu codadka badan wareegga labaad. Haddii uu jiro murashax saddexaad oo heley tiro la siman mid ka mid ah labada murashax ee isku soo haray, wuxuu isaguna/iyaduna ka qeyb galayaa wareegga saddexaad, waxaana doorashada ku guulaysanaya murashaxii hela cod hal dheeri ah ee tirada xubnaha codeeyay.
 - d) Haddii ay dhacdo in wareegga 1-aad ka dib ay isku soo haraan labo murashax oo kaliya, sababtuna ay tahay tanaasul ay ka tanaasuleen tartanka musharaxiinta kale, waxaa si toos ah loogu gudbayaa wareegga saddexaad ee ku xusan xarafka (C) ee isla qodobkaan, waxaana markaa meesha ka baxay wereegii labaad ee ku xusnaa xarafka (B) ee isla qodobkani. Labada murashax ee isku soo haray waxay ku kala guuleysanayaan cod hal dheeri ah ee tirada xubnaha codeeyay. Markey codeyntu dhamaato wuxuu Guddoomiyaha KMG furayaa sanaadiiqda Codeynta, waxaana

la tirinayaa codadka, ka dibna waxaa Guddoomiyaha KMG ku dhawaaqayaa ciddii ku guuleysatay jagada Guddoomiyaha Golaha.

9. Ka hor inta aanu xafiiska la wareegin, Guddoomiyuhu waa in uu ka tago xilka uu ka hayo xukuumadda, waana in uu shaqadiisa u guto si dhexdhexaad ah.

10. Doorashooyinka Guddoomiye ku-xigeenada, waxaa la waafajinayaa habraaca doorashada Guddoomiyaha

CUTUBKA 3 AAD

GUDDOONKA, XAFIISKA HABDHAWRKA IYO GUDDIGA ARRIMAHA GOLAHA

Qodobka 6 aad

Guddoonka iyo xafiiska Habdhawrka

1. Xafiiska Guddoonka wuxuu ka kooban yahay:

- a. Guddoomiyaha Golaha wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed.
- b. Guddoomiye ku xigeenka Koowaad.
- c. Guddoomiye ku xigeenka Labaad.

2. Xafiiska Habdhawrka Wuxuu ka kooban yahay:

- a. Habdhowraha
- b. Labadiisa ku-xigeen

3. Habdhowraha, ku xigeenadiisa waa in ay yihiin xubno ka tirsan Golaha waxaana soo magacaabaya Guddoomiyaha isagoo la tashanaya ku-xigeenadiisa, kadibna waxaa ansixinaaya Golaha oo ku meel marinaaya cod hal dheeri tirada xubnaha Golaha oo gacan taag ah, waxaana xilka ka qaadi kara isla Golaha oo ku meel marinaaya cod hal dheeri ah ka dib markii ay mooshin ka keenaan 25% ee xubnaha Golaha.

Qodobka 7 aad

Xilka Guddoomiyaha Golaha Wakiilada

Guddoomiyaha Golaha Wakiilada:

1. Wuxuu mas'uul ka yahay fulinta iyo dhowrista Xeer-Hoosaadka, ilaalinta nidaamka Golaha. Wuxuuna ilaalinayaa habsami u socodka howlaha Golaha sida sharci-dejinta, maamulka iyo hab-maamuuska.
2. Wuxuu furayaa, xirayaa fadhiyada, wuxuuna sheegayaa saacadaha, barnamijka iyo Ajandaha fadhiga soo socda oo af ahaan ama qoraal ahaan lagu wargalinayo Golaha wakiilada DGKG.
3. Wuxuu hoggaaminayaa Shirarka Golaha, wuxuuna masuul ka yahay fulinta iyo ku dhaqanka xeer hoosaadka, ilaalinta nidaamka Golaha iyo habsami u socodka hawlaha Golaha oo dhan.

4. Wuxuu hadalka u qeybiyaa mudenayaasha, wuxuuna hoggaamiyaa doodaha. Guddoomiyuhu wuxuu sidoo kale soo jeedinayaa su'aalaha wuxuuna nidaaminayaa habka codenta isagoo ugu dambeyntiina ku dhawaaqaa natiijada.
5. Wuxuu kormeerayaa shaqada Golaha iyo howl maal meedka ay qabtaan xog heynta iyo hab dhowreyaasha.
6. Wuxuu metelaa, kuna hadlaa magaca Golaha Wakiilada .
7. Wuxuu xiriiriyaa Golaha wakiilada iyo Baarlamaanka Federaalka iyo baarlamaanada kale.
8. Wuxuu saxiixaa heshiisyadda caalamiga ah ee goluhu la galayo baarlamaano kale. Sidoo kale Guddoomiyuhu wuxuu saxiixaa go'aamadda golaha iyo waraaqaha kale rasmiga ah,
9. Guddoomiyuhu wuxuu dhaariyaa Xog hayaha guud ku xigeen kiisa iyo lataliyeyaasha.
10. Guddoomiyuhu wuxuu ahaanayaa mid dhex dhexaad u ah mudaneyaasha marka laga reebo xaalada codkiisa loo baahdo.
11. Wuxuu magacaabi karaa la taliyayaal

Qodobka 8'aad

Xilka Guddoomiye ku Xigeenada

- 1- Guddoomiyaha Goluhu markuu maqan yahay ama uuna qaban Karin xilkiisa sabab kasta ha ahaatee waxaa dhamaan howshiisa fulinaya Guddoomiye ku xigeenka 1'aad haduu isna maqnaado waxaa xilka Guddoominta la wareegaya Guddoomiye ku xigeenka 2'aad ee Golaha wakiilada.
- 2- Guddoomiye ku xigeenadu waxey qabtaan oo kale xil kasta oo uu Guddoomiyuhu u igmado.

Qodobka 9-aad:

Guddiga Arrimaha Golaha

1. Guddiga Arrimaha Golaha wuxuu ka koobnaanayaa: Guddoomiyaha golaha, labadiisa ku xigeen, habdhowraha iyo labadiisa ku-xigeen, iyo dhamaan guddoomiyayaasha guddiyada Golaha wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
2. Guddoomiyaha Golaha ayaa guddoominaya Guddiga Arrimaha Golaha.
3. Xilka iyo waajibaadka Guddiga Arrimaha Golaha waa sida soo socota:
 - a) Wuxuu diyaariyaa isla markaana maamulaa barnaamijyada iyo howlaha kalfadhiyada Golaha;
 - b) Wuxuu diyaariyaa isla markaana maamulaa jadwal-qorsheedka fadhiga Golaha.
 - c) Guddiga Arrimaha Golaha waxuu u gudbiyaa Guddoomiyaha iyo ku xigeenadiisa waxii war bixin ah ee ku saabsan wax qabadka iyo baahida Guddiyada Golaha Sharcidejinta Dowlad Goboleedka koonfur galbeed, sidoo kale waxay u gudbiyaan Guddiga waxii qorsho howleed ah ee ka soo baxa Guddoonka ayadoo loo marsiinayo Guddoomiye kasta guddigiisa in uu gaarsiyo ama ka warbixiyo
 - d) Wuxuu go'aan ka gaaraa, qeybiyaana miisaaniyad sanadeedka shaqo ee guddiyada golaha;

e) Wuxuu tixgaliyaa barnaamijka shaqo ee guddiyada golaha oo ay ka mid yihiin haddii loo baahan yahay kulamo lagu qabanayo meelo ka baxsan dhismaha Golaha.

f) Wuxuu ka doodaa, go'aanna ka gaara warbixinta guddiyada ee looga doodi doono golaha.

Qodobka 10-aad:

Xoghayaha Guud ee Golaha.

Guddoomiyaha ayaa magacaabaya Xoghayaha Guud ka dib markuu kala tashto Guddiga Arrimaha Golaha.

Xoghayaha Guud ee Goluhu wuxuu u xilsaaran yahay:

1. Inuu hubiyo in la wargaliyey Xildhibaanada wakhtiyada shirarka iyo kal-fadhiyada Golaha.

Wargalinta waa in ay noqotaa mid qoraal ah iyadoo lagu lifaaqayo nuqul ajendaha shirka Xildhibaanada, waana in lagu wargaliyaa 24 saac ka hor, haddaan Guddoonku muujin xaalad deg-deg ah.

2. Kormeerka shaqaalaha Golaha marka ay gudanayaan waajibaadka hoos ku qoran:

a) Hubinta diyaarinta iyo u qeybinta qoraalada ay xubnuhu u baahan yihiin fadhiga ka hor.

b) Hubinta guntankada (quorum) kadib markuu Guddoonku codsado.

c) Diiwaangelinta magacyada Xildhibaanada doonaya inay hadlaan ayadoo la tixgalinayo sidii ay u soo kala hor codsadeen.

d) Hubinta qaadista maxdarrada (minutes) fadhiga Golaha.

e) Tirinta codadka xildhibaanada; la bixiyay iyo arrimaha kale ee Golahu go'aan ka gaaray, hadal qoraalka, hadalada iyo sixitaanka.

f) Hubinta saxnimada qoraalada iyo xannaanada buuga diiwaangelinta xaadirinta xubnaha Golaha.

g) Hubinta in dhammaan go'aannada iyo xeerarka Golahu soo saareen ay raad-raac sax laga reebo si wannagsanna loo diiwaangeliyo.

3. Wuxuu u soo bandhigaa xubnaha ajendaha maalinkaasta bilawga fadhiga.

4. Wuxuu Guddoomiyaha Golaha la saxiixayaa Qoraallada maxdarrada fadhiyada Golaha

Qodobka 11-aad

Xilka Hab-dhowraha Golaha iyo Ku-xigeenadiisa

Habdhawraha Golaha iyo Ku xigeenadiisa iyagoo raacaya awaamiirta Guddoomiyaha waxay u xilsaaran yihiin:

a) Dhowrista nidaamka Golaha;

b) Nabadgalyada, xasiloonaada goobta iyo xubnaha Golaha;

c) Kormeerka iyo hubinta dhaqan-gelinta jadwalka safarrada xubnaha golaha;

d) Kormeerida iyo xannaanada Hantida Golaha;

- e) Kormeeridda xafladaha, dhowrista hab maamuuska, ilaalinta qaab fadhiga golaha; iyo martida.
- f) Wixii kale oo howl ah ee Guddoonku u xilsaaro.

Qodobka 12 aad

Xil Waayidda Guddoomiyaha Golaha iyo Labadiisa Ku-xigeen.

1. Guddoomiyaha Golaha iyo labadiisa ku-xigeen waxay xilka ku waayi karaan arrimaha soo socda:
 - a) Geeri
 - b) Istiqaalo qoraal ah oo uu soo gudbiyay Golaha .
 - c) Xil gudasho la'aan joogta ah sida:
 - e) Dhimirkiisa oo wax u dhiman (Waali), taasoo loo baahan yahay inay soo caddeeyaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay laguna kalsoon yahay
 - f) Caafimaad darro joogta ah ama awood beelid uusan xilka la gudan Karin, taasoo loo baahan yahay inay soo caddeeyaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay, laguna kalsoon yahay
 - g) Mar walba oo ay muddadu ka dhammaato
 - h) Xukun Kama dambeys ah ay ku riday maxkamad awood u leh oo uu ku mutaysanaayo xabsi aan ka yarayn lix Bilood (6).
2. Mooshin xil ka qaadis ee ku saabsan Xubin kasta oo ka mid ah Guddoonka Golaha, kuna salaysan asbaabaha ku xusan faqradda 1aad, xarfaheeda (a,b,c,d,e,f,g,h), waxaa keeni kara xildhibaanoo aan tiradoodu ka yarayn seddax meelood meel ($1/3$) tirada guud ee Golaha. Codka xil ka qaadista wuxuu ku ansaxayaa aqlabiyad seddax meelood laba meel ($2/3$) ee xubnaha guud ee Golaha.
3. Soo jeedin mooshin xil ka-qaadis ee ku aaddan guddoomiyaha/ku-xigeenadiisa waa inuu ahaadaa mid sababeysan oo ku saleysan sharciga.
4. Mooshinka xil ka-qaadista waxaa laga doodayaa loona codeynayaa (10) cisho oo maalin shaqo ah gudahood, laga bilaabo taariikhda mooshinka la keeney Golaha.
5. Haddii Guddoomiyaha ama mid ka mid ah ku-xigeenadiisa ay soo wajahdo mooshin xilkaqaadis ah waxaa la marayaa talaabooyinkan soo socda:
 - a) Guddoomiyaha ama ku-xigeenada laga keenay soo jeedinta (Motion) xilkaqaadida, waa in laga wareejiyo guddoominta fadhiyada, inta ay ka dhamaanayso arrinta la xiriirta soo jeedinta, codayntuna waa qarsoodi.
 - b) Haddii Guddoomiyaha ama Guddoomiye Ku-Xigeen uu lumiyo xilka, si waafaqsan qodobka 13 ee xeerhoosaadka Golaha, Goluhu wuxuu Muddo shan iyo toban (15) maalmood gudohood ku dooranayaa Guddoomiye ama ku xigeen cusub.
- 6- Haddii Guddoomiye ku-xigeenadu isu sharaxaan xilka Guddoomiyaha, markey banaanaato, waa iney marka hore soo gudbiyaan is casilaad, Guddoomiyaha fadhiga, Goluhuna waa inuu ka oggolaado

CUTUBKA 4-AAD:

Xilka Xubnaha Golaha wakiilada

Qodobka 13 aad

1. Xubin kasta oo ka mid ah Golaha Wakiilada marka ay xilkeeda gudaneyso waa in ay ku shaqaysaa sida ay danta guud ee dowlad goboleedka koonfur galbeed ku jirto.
2. Iyada oo oofinaysa waajibaadka ku cad faqradda (1) ee qodobkan, xubin kasta oo ka mid ah Golaha Sharcidejinta Dowlad Gobaleedka koonfur galbeed, xil gaar ah ayaa ka saaran matilaadda degaanka ay ka soo jeedo, iyadoon loo eegin siyaasad iyo taageerid xisbiyo kale

Qodobka 14 aad

Xasaanadda xubnaha Golaha Shacabka

1. Xubnaha Golaha Shacabka waxa ay leeyihiin xasaanad, inta ay gudanayaan waajibaadkooda dastuuriga, sida ku xusan qodobka 43 aad ee Dastuurka.
2. Markii Xildhibaan laga qaadayo Xasaanada waa in ay ogolaadaan aqlabiyad hal dheeri ah tirada guud ee Xubnaha Golaha (50% + 1) iyadoo tirada Golaha laga reebayo kuraasta bannaan ee sababtey Geeri, tanaasulid ama si sharci ah u bannaan.

Qodobka 15-aad:

Xuquuqda Xubnaha Golaha

1. Guddoonka iyo Xildhibaanada waxay leeyihiin Xuquuqda Gunno Xileed bille ah iyo Daryeel ay ku gutaan waajibaadkooda.
2. Wixii xaquuq ah ee ka maqnaada Xildhibaanadda muddada ay xilka hayeen, waxaa waajib ku ah xukuumad kasta oo timaada in ay bixiso xaquuqda uu muteystay oo buuxda.
3. Xildhibaanaka laga qaaday xasaanadda xaq uma yeelanayo inuu ka qaybgalo fadhiyada golaha mana yeelanayo cod, illaa iyo inta maxkamaddu arrintaas ka gaareyso xukun kama-dambays ah.
4. Muddada Haweenka Xildhibaanada ah ay ku jiraan fasaxa dhalmada waxay xaq u leeyihiin in la gaarsiiyo Dokumentiga la xiriira howlaha Golaha, go'aanada uu gaaro, fadhiyada caadiga iyo kuwa aan caadiga ahayn bishii hal mar.
5. Wixii la xiriira fasaxa dhalmada iyo muddadiisa waxaa la waafajinayaa Shuruucda dalka

Qodobka 16-aad:

Xaadiridda Fadhiyada Golaha

1. Xildhibaan kasta waxaa waajib ku ah inuu soo xaadiro fadhiyada Golaha.
2. In diwaangelinta Xildhibaanada la bilaabo 09:00 Am

3. In Guddoonka Baarlamaanka uu soo fadhiisto halkii loogu talagalay 10:00 Am Shirkuna uu furmo
4. Haddii aan la helin Guntanka(Quorum), in Guddoonka Baarlamaanka uu dib u dhigo furitaanka fadhiga muddo hal saac ah
5. Guntanka haddii uu buuxsami waayo saacaddaas kadib guddoonku fadhiga wuu xirayaa
6. Haddii la gaaro 11:00Am waxaa la joojinayaa diiwaangelinta Xildhibaanada waxaana buugga (liiska) loo gudbinayaa Xafiiska Golaha Wakiilada.
7. Mudanayaasha ka soo dabamara 11:00Am, waxaa lagu qori doonaa liis gaar ah.
8. Soo daahidda shan(5) maalmood waxay la mid tahay maqnaansho hal maalin , waxaana la xisaabinayaa dhamaadka kalfadhi kasta
9. Xilliga shaqada golaha waa inta u dhaxaysa 09:00Am ilaa 01:00 Pm
10. Haddii xilliga shaqada ay dhammaato balse ay yaallaan ajendooyin muhiim ah una baahan in laga doodo, Guddoonku wuxuu Golaha u soo jeedin karaa in dooda la sii wado.
11. Tirada ugu badan ee mar kaliya fasax ku maqnaan karta waa in aysan ka badan 50 Xildhibaan.
12. In fasaxa Guddoonka uu bixinayo uusan ka badnaanin 30 cisho(teel-teel ama xiriir ah) halkii kalfadhi
13. Xildhibaan kii fasax la'aan ama cudur-daar la'aan ka maqnaado fadhiyada (3) maalmood shaqo oo isku xiga, wuxuu muteysanayaa digniin qoraal ah, hadduu misna cudurdaar la'aan maqnaado muddo gaaraysa todobo (7) Cisho oo xiriir ah ama teel-teel ah soddon Cisho gudahood, waxaa lagu ganaaxayaa ganaax lacageed.
14. Wixii maqnaasho ah ee ka badan muddada la soo sheegay waxaa loo gudbinayaa warbixinteeda Guddoonka Golaha si loo hordhigo Guddiga Hubinta iyo Anshaxmarinta.
15. Haddii Xildhibaan ku soo xaadiro billowga fadhiga, kadibna iska baxo fasax la'aan iyadoo fadhigii weli socdo, wuxuu la mid yahay lana xukun yahay Xildhibaan ka maqan fadhiga.

Qodobka 17-aad:

Waayidda Xubinnimada Golaha Wakiilada

Xubinnimada Golaha waxaa lagu waayi karaa sida soo socota:-

1. Xubinta oo Geeriyoota
2. Xubinta oo ay la soo gudbanaato xaalad xilgudasho la'aaneed oo joogto ah
3. Xubinta oo istiaqaalad u gudbisa golaha, lagana oggolaado
4. Ka maqnaasho Golaha (20) fadhi oo isku xiga idin la'aan
5. Haddii ay xubintu aqbasho xil dawladeed oo aan wasiir ka ahayn
6. In uu ku xad-gudbo shareecada Islaamka, Dastuurka DGKG iyo Xeer-hoosaadka golaha wakiilada si bareer ah.

7. Haddii uu dambi galo isla markaana guddiga anshaxa ay soo jeediyaan in xildhibaan ka xasaanadda iyo xilkaba laga qaado, kadibna ay xubnaha goluhu ku ansixiyaan cod hal dheeri ah, tirada kooramka fadhida.

8. Xil gudasho la'aan joogto ah sida:-

b. Xiskiisa oo wax u dhinmaan (waali toos oo loo baahan yahay inay soo cadeeyaan guddi dakhlaatiir ah oo la aqoon san yahay).

t. Caafimaad darro joogto ah ama awood beelid uusan xilka la gudan Karin, taas oo ay soo cadeynayaan guddi dhahaatiir ah oo la aqoonsan yahay.

j. xukun ciqaabeed kama danbeys ah,

(Qodobka 18 aad)

Buuxinta xubinnimada Golaha Wakiilada

Haddii ay bannaanaato jago xubin ka mid ah Golaha Wakiilada waxaa loo soo buuxinayaa si waafaqsan habka xulitaanka Golaha wakiilada koonfur galbeed.

CUTUBKA 6-AAD:

KALFADHIYADA IYO FADHIYADA GOLAHA WAKIILADA

(Qodobka 19 aad)

Si waafaqsan qodobka 41 aad ee dastuurka dowlad gobleedka koonfur galbeed , wuxuu goluhu yeelanayaa Kalfadhiyo iyo fadhiyo waxayna u dhacayaan sida soo socotaa:

1. Golaha Wakiilada wuxuu sanadkiiba yeelanayaa labo kala-fadhi oo caadi ah. Kalfadhi kasta ee Baarlamaanka wuxuu soconayaa muddo 60 maalmood ah .
2. Kalfadhiga hore ee Golaha wuxuu furmayaa 20 march wuxuuna xirmayaa 20 May. Kalfadhiga Dambe ee Golaha Wakiilada wuxuu furmayaa 20 september wuxuuna xirmayaa 20 November.
3. Kalfadhi kasta marka uu dhamaado, wuxuu kaladhiga guud ee Goluhu xirnaanayaa afar bilood.
4. Haddii sababo Jira awgood, kalfadhiyada ay raaci waayaan qaabka kor ku xusan, markaas waxaa kalfadhiga la dhigayaa taariikhda ugu horeysa ee suurta galka ah.
5. Wasiirada iyo wasiir ku xigeenada aan xubnaha ka ahayn golaha waxa ku waajib ah in ay ka qeyb galaan fadhiyada Golaha Wakiilada iyo Guddiyaadiisa gaarka haddii la soo gaarsiiyo codsi qoraal ah oo lagaga codsado ka soo qayb galka, waxeyna xaq u leeyihiin in ay ka qeyb qaataan doodaha, haseyeeshee xaq uma laha codeyn.
6. Madaxweynaha wuxuu xaq u leeyahay in uu u soo wakiisho ku xigeenkiisa ama wasiir ka qeyb galka fadhiyada Golaha Wakiilada.

Qodobka 20-aad: Kalfadhiyada aan caadiga aheyn ee Golaha

Iyadoo la waafajinayo sida ku xusan qodobka 41 aad Dastuurka, Kalfahdiyada aan caadiga aheyn ee Golaha waxaa isugu yeeri kara Guddoomiyaha Golaha ka dib:

- a) Marka uu Madaxweynaha ka soo dalbado isagoo tixgelinaaya codsi uga yimid Golaha Wasiirrada isla markaasna uu Guddoonku ku soo lifaaqaa codsigii Golaha wasiirrada iyo Madaxwaynaha, isla markaana loo qaybiyo Golaha
- b) Marka uu dalbado Guddoomiyaha Golaha wakiilada
- c) Seddax meelood meel (1/3) tiradda xubnaha Golaha Wakiilada oo qoraal ahaan ku codsada.

Qodobka 21-aad

Nidaamka Fadhiiga Golaha

1. Guddoomiyaha Golaha ayaa ilaalinaya nidaamka Golaha. Guddoomiyaha Golaha wuxuu fari karaa inuu nidaamka ilaaliyo xubin kasta oo Golaha ama Xukuumadda ka tirsan haddii:-

- a. Xubin hadleysa ay ka baxdo arrintii laga doodayay.
- b. Xubin ay ku kacdo fal qarqaladeynayo nidaamka shaqada Golaha
- c. Xubin ku kacdo anshax xumo ama dhaqan aan habooneyn
- d. Xubin isticmaasha luqad hadal ahaan iyo qoraalba aan ku habooneyn Golaha wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
- e. Xubin hurisa colaad, isticmaasha luqad ay ku dheehan tahay anshax-xumo, gaf, sharaf-dil, hanjabaad iwm.
- f. Xubin garab marta ama ixtiraami waayo awooda xilgudashada Guddoomiyaha Golaha
- g. Xubin si ula kac ah ku gardarroota ama hor istaagto Habdhowraha oo fulinayo amarka Guddoomiyaha Golaha.

2. Xubin ama wasiir waa inay u hogaansanaato amarka uu bixiyo Guddoomiyaha Golaha ee ku saabsan hab dhaqanka loogu baaqay xubintaas ama wasiirkaas inay dhowrto, kaasoo ay ka mid yihiin tallaabooyinka soo socda:

- a. Ka noqoshada isticmaalka luqad aan Golaha ku habooneyn
- b. In uu islamarakaas soo afjaro hadalka
- c. inuu raalli geliyo guddoonka golaha wakiilada
- d. fadhiyada Golaha iyo kulammada guddiga oo laga saaro inta maalintaas ka harsan
- d. In la demiyo telefoonada gacanta waqtiga uu socdo fadhiga Golaha

3. Haddii Goluhu dhexdiisa ka dhasho nidaam darro aad u baaxad weyn, Guddoomiyahu Golaha wuxuu islamarkaaba dib u dhigi karaa fadhiga maalinta xigta

Qodobka 22-aad:

Xushmada Istaaga iyo Fadhiga Golaha

1. Xubnaha waa inay istaagayaan marka dadka hoos ku qoran soo galaan Golaha:

- a. Madaxweynaha JFS.
- b. Guddoomiyaha Golaha wakiilada ama sii hayaha xilka Guddoomiyaha
- c. Madaxweynaha Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
- d. Madaxweyne shisheeye ee lagu martiqaaday ama wakiilkiisa.
- e. Guddoomiye Barlaamaan ee dal kale

Qodobka 23-aad:

Daahfurnaanta Fadhiyada Golaha

Fadhiyada Golaha qaarkood waxay u furan yihiin oo loo oggol yahay dhageysteyaal sida: dadweynaha, saxaafadda ama marti kale. Fadhiyadaas Golaha waa laga baahin karaa warbaahinta iyadoo la tixgalinayo go'aanka Guddoonka baarlamaanka.

Qodobka 24-aad:

Dadka aan xubnaha ka ahayn golaha ee loo oggolaadey dhageysiga fadhiga

1. Dadka loo oggolaadey iney dhegeystaan madasha shirkawaxey fadhiisanayaan meesha loo cayimey iyaga oo aamusan, looma oggola iney muujiyaan astaamo ogolaansho ama diidmo midna
2. Shaqaalaha Goluhu iyagoo fulinaya amarka guddoomiyaha waxey si deg'deg ah uga saarayaan madasha shirka ciddii khilaafta nidaamka shirka.
3. Dhegeystihii geysta aflagaado wax u dhimeysa sharafta Golaha Wakiilada ama xubin ka mid ah mudanayaasha, waxaa laga saarayaa fadhiga wxaana lagu wareejinayaa Ciidamada Booliska si talaabo ku habboon looga qaado.
4. Guddiga Joogtada Arrimaha Golaha wuxuu soo saari karaa xeer ku aaddan habdhaqanka dadweynaha, wakiilada ka socda saxaafada iyo ciddii kale oo dhageysanaysa fadhiga Golaha.
5. Guddoomiyaha Golaha wuxuu ku amrayaa cidii u hoggaansami waydo xeerarkani in ay ka baxdo dhismaha Golaha. Hey'ada amniga ee Golaha Shacabka waa in ay isla markiiba fuliyaan amar kasta ee kasoo baxa guddoomiyaha golaha ee arrintan ku saabsan.

(Qodobka 25 aad)

Amniga Golaha Shacabka

1. Waa waajibaadka Guddoomiyaha inuu hubiyo amniga Golaha wakiilada. Guddoomiyaha wuxuu amri karaa in la qaado tallaabooyinka loo baahan yahay ee lagu xallinayo xaalad iyadoo la isticmaalayo ciidanka amniga.
2. Waxaa ka reebban qof-kasta inuu dhismaha Golaha la galo hub.
3. Haddii xubin golaha ka tirsan uu diido inuu hubka ku wareejiyo ciidamada amniga, waxaa laga qaadayaa talaabo sharciga waafaqsan.
4. Ciidanka amniga ma gali karo xarunta Golaha hadduusan Guddoomiyaha ka codsan In ay soo faragaliyaan
5. Cid ka baxsan xubnaha Golaha Wakiiladu ma soo geli karto madasha shirka iyo xafiisyada Golaha haddaan loo ogolaanin.
6. Xubnaha iyo goobjoogayaashu waa iney damiyaan moobilada (telefoonada gacanta) iyo qalab kasta oo carqaladeyn kara is maqalka fadhiga Golaha, mana bannaana in lagu cabbo sigaar, laguna cuno qaad ama cunto.
7. Xubin kasta ee Golaha oo ku kacda gacan ka hadal, sawaxan ama aflagaadeeya Madaxweynaha, Guddoonka baarlamaanka, Golayaasha Dawladda ama shacabka, Guddoomiyaha Goluhu wuxuu u gudbinayaa Guddiga anshaxa & Arrimaha Golaha si ay Go'aan uga gaaraan falka ay ku kacday xubintaas.

Qodobka 26-aad:

Ajendaha

1. Guddiga Joogtada Arrimaha Golaha wuxuu diyaarin doonaa ajendaha fadhiyada soo socda ee Golaha. Ajendaha waxaa loo qeybinayaa xildhibaanada Golaha ugu yaraan 48 saacadood ka hor fadhiga loo dhan yahay.
2. Ajendaha waxaa loo tixgalinayaa in la ansaxiyay, haddii aysan ugu yaraan 25 xildhibaan ay bilowga fadhiga u gudbinin Guddoomiyaha Golaha mooshin qoraal ah oo wax lagaga bedelayo ajendaha iyagoo soo jeedinayo arrin deg-deg ah. Mooshinkana waa in ay ku saxiixan yihiin xubnaha taageeraya.
3. Ajendaha hadii ay codsadaan 25 xildhibaan in wax cusub lagu daro ama wax laga beddelo waxaa guddoonka laga doonayaa in uu ku soo daro ajendaha isla fadhigaas hadii ay u codeeyaan (50% + 1) ee tirada fadhida

Qodobka 27:

Sida ay Isugu Xigaan Hawlaha Golaha

Marka uu qabanayo howshiisa, Goluhu wuxuu raacayaa nidaamkan hoos ku qoran:

- a) Guddoomiyaha ayaa shirka furaaya sheegayana tirada joogta
- b) Akhrinta aayadaha Quraanka kariimka
- c) Ansixinta ajendaha maalintaas
- d) Dhaarinta xubnaha cusub haddii ay jiraan
- e) Waqtiga Su'aalaha weydiinta (Question time)
- f) Su'aal wadareed (interpellation debate)
- g) Soo jeedinta Guddoomiyaha
- h) Hindisa sharciyeedka marayo akhrinta koowaad.
- i) Hindisa sharciyeedka marayo akhrinta labaad.
- j) Warbixinta guddiyada
- k) Hindisa sharciyeedka marayo akhrinta sadexaad.
- l) Mooshinada la keenay.

Qodobka 28-aad: Guntanka (Quorum)

1. Aqlabiyada tirada guud ee xubnaha Golaha ayaa noqonaysa guntanka (Quorum)
2. Go'aannada kasoo baxa shirarka Golaha waa sax/sharci haddii guntan uu jiray xilligii codka la qaadayay. Guddoomiyaha ayaa xaqiijinayo guntanka (Quorum) inta aan codka la qaaadin, isaga ayaana go'aan ka gaaraya goor walba ee la hubinayo guntanka.
3. Ka hor intuu Golaha codeyn, xubin kasta oo Golaha ka tirsan waxay codsan kartaa in la hubiyo guntanka taasoo guddoonka ku khasbeysa inuu hubiyo guntanka.
4. Codbixin kasta oo u baahan tiro cayiman, oo aan ka aheyn kuwa u baahan cod hal dheeri ah ee xubnaha jooga, inta aysan cod bixinta dhicin, Guddoomiyaha waa in uu hubiyaa in ay fadhiyaan tirada loo baahanyahay ee ay ku ansaxeyso cod bixintaas.
5. Haddi ansixinta mooshin ama qodob ajendaha uu u baahan yahay tiro sadex meelood labo meel, ugu yaraan sadex meelood labo ee xubnaha Golaha wakiilada waa in ay xadir yihiin codka ka hor.

Qodobka 29 aad:

Noocyada Codeynta

1. Cod-bixinta waxay u dhaceysaa siyaabaha soo socda:
 - a) Gacan taag
 - b) Cod qarsoodi ah

c) Cod-bixin qoraal ah (Magac u yeerid)

2. Cod-bixinta qarsoodiga waxaa loo sameynayaa sida soo socota:

a) Guddoomiyaha Golaha waa inuu diyaariyaa sanduuqa cod-bixinta

b) Guddoomiyaha Golaha waa in uu sharaxaa habraaca codeeynta

c) Guddoomiyaha Golaha waa inuu amraa yeerista magacyada xubnaha iyo u qeybinta xubnaha xaashida lagu codeeyo.

d) Guddoomiyaha waa inuu xaqiijiyaa xubnaha codeeyey, kuwa ka aamusey iyo kuwa xumaaday, kadibna wuxuu ku dhawaaqaa natiijada codbixinta.

3. Cod-bixin qoraal ah (magac u yeerid) waxaa la qabanayaa markuu guddoomiyaha golaha ama ugu yaraan 20 xubnood sidaas codsadaan, golahuna go'aanka qaato. Marka la qaadayo cod-bixin qoraal ah (magac u yeerid), xubin kasta oo codeysa magaceeda hortiiisa ayaa lagu qorayaa codkeeda (haa/maya) ama maqnaanshaheeda waana in lagu hor qoraa magaciisa/magaceeda oo buuxa.

4. Sharci ahaan, haddii codeynta mooshin la hor keenay Golaha ay barbar dhac noqoto, mooshinkaas ma meel marayo. Haddii cod-bixinta ay gacan taag tahay, Guddoomiyaha ayaa codeynayo si uu u kala saaro labada dhinac markay is bar bar dhac noqdaan

5. Marka laga reebo cod-bixinnada qarsoodiga ah iyo cod bixin magac u yeerid ah oo Goluhu oggolaaday sida ku qeexan Xeer Hoosaadkan , dhammaan codbixinnada kale ee caadiga ah waa gacan taag, lana tiriyaa safba mar

6. Xubnaha jooga fadhiga balse aan ka qeyb qaadan cod-bixinta waxaa loo xisaabinayaa sida codadka xubnaha aamusay oo kale.

7. Inta looga dhawaaqayo natiijada cod-bixinta, xubin golaha ka tirsan looma oggola In ay hadal u jeediso Golaha

8. Haddii la ogaado in ay jiraan khalad ku yimid cod-bixinta qarsoodiga ah ama codadka la riday ay ka badan yihiin tirada xubnaha jooga, Guddoomiyaha wuxuu burinayaa natiijada cod-bixinta wuxuuna isla markiiba qabanayaa cod-bixin kaloo cusub. Natiijada cod-bixin kasta waxaa ku dhawaaqaya guddoomiyaha Golaha isago sheegaya tirada codadka oggolaaday ama diiday iyo codadka hallaabay.

Qodobka 30-aad:

Habka doodda iyo Anshaxa ee Xubnaha

1. Xildhibaan walba wuxuu xaq u leeyahay inuu si xor ah u cabbiro lana xurmeeyo ra'yigiisa marka Golaha laga dhex doodayo.

2. Iyadoo la fulinaayo faqradda kor ku xusan, xubnaha Golaha waa in ay si hagaagsan ugu dhaqmaan qodobada so socda:-

- a) Xubin kasta waxaa laga doonayaa in ay fekerkeeda u cabirto si kooban oo cad iyadoon ka baxayn qodobka laga hadlayo, laguna celcelin ereyo isku mid ah, ilaalinaysana waqtiga loo cayimay.
- b) Xubin walba Waxaa waajib ku ah in ay run ka sheegto qodobka ay ka hadlayso.
- c) Waxaa waajib ku ah xubin kasta in uusan hadalkeedu xiisad kicineyn, khalkhalna gelineyn dowlad goboleedka iyo shacabkaba.
- d) Xubin kasta waa in ay ilaalisaa sharafta iyo xasaanada golaha, xubnaha iyo ha'adaha kale.
- e) Soo jeedinta xubin walba waa in ay ku salaysan tahay mabaadiida iyo fikirada uu tageeraayo ama kaga hor imaanaayo, iyadoo la dhawraayo xubnaha kale.
- f) Xubinta cabiraysa fekerkeeda laguma samayn karo dhexgal, gunuunuc, qaylo, sacabin, foori iyo wixii kale ee dhaqan xumo ah.
- g) Xubina ma hor keeni karto Golaha ra'yi aan waafaqsanayn ajendada xiliga fadhiga horyaal, hadaanu ogolaan Guddoomiyuhu.
- h) Xubina kama bixi karto fadhiga, ka dib markii ay jeediso fikirkeeda.
- i) Xubina kuma qaybin karto dukumenti aanu fasaxin guddoomiyuhu.
- j) Waxaa ka reeban xubnaha in ay qalalaaso ka sameeyaan Baarlamaanka iyo agagaarkiisa.
- k) Waxaa reeban in xubnuhu u tanaagoodaan ama u il jebiyaan martida golaha fadhida.
- l) Waxaa reeban in laga baxo fadhiga marka Guddoomiyuhu hadlayo ama ay socoto cod bixin.
- m) Waxaa reeban in lala yimaado, calaamado, qoraalo, halkudhigyo(slogans) iyo dhawaaq muujinaya is hortaag howlaha golaha.
- n) Xiliga uu hoggaaminayo guddoomiyuhu shirka looma tegi karo waxna looma sheegi karo, xoghaynta ayaa wixii qoraal ah loo marinayaa.

3. Xubintii rabta in ay hadal jeediso waxay raacaysaa talaabooyinkan:

- a) xubin walba waxay ku bilaabaysaa hadalkeeda” Mahadsanid Guddoomiye”
- b) Waxay isticmaalaysaa “ Xildhibaan” marka ay tilmaamayso xubin kale, ama “ Mudane/Marwo” marka ay sheegayso qof kale oo madaxda ka mid ah.
- c) Xubintii rabta in ay hadasho waxay taageysaa gacanta iyadoo aan qaylin, kicin ama ficil kale sameyn.
- d) Xubina ma hadli karto, calaamadna kuma muujin karto Ra'yigeeda hadduusan Guddoomiyuhu u oggolaan.
- e) Xubintii hadasha ayadoon guddoomiyuhu u ogolaan wuu ka joojinayaa hadalka, wuxuuna hadalka siinayaa ciddii ku xigtay.

Qodobka 31-aad:

Hadal jeedin

Waxaa hadal jeedin leh:

1. Xubin kasta oo ka tirsan Golaha wakiilada oo is diwaan galisay, Guddoomiyuhuna fasaxay.
2. Xubinta codsanaysa in la siiyo hadalka waa in uu wargaliyaa xoghayaha. Guddoomiyaha golaha ayaa siinayo xubnaha hadalka sida ay isugu xigaan.
3. Xubin ka tirsan golaha kama hadli karto arrin ku saabsan hal mowduuc in ka badan hal mar, haddii arrintaas aysan aheyn mid shakhsi ah oo isaga saameyneysa, ama la xiriirta xeer hoosaadka ama caddeyn ku saabsan arrin aan hore looga hadlin lana xiriirta mowduucaasi.
4. Xubin in ka badan labo jeer digniin ka hela sabab la xiriirta ka bixida mowduuca laga doodayo ama aanan hadalkiisa ku dhameysan muddada la siiyey , Guddoomiyuhu waxuu ka joojinayaa hadalka.
5. Haddii si kale uusan u go'aansan Goluhu, hadalka xubinta Golaha kama badnaan karo toban (10) daqiiqo.
6. Ka hadalka arrimaha ajendaha kama badnaanayo shan (5) daqiiqo.
7. Guddoomiyaha Golaha ayaa u oggolaan kara xubin inay hadasho waqti ka badan muddada la qeexay haddii uu u arko macquul.

Qodobka 32-aad:

Ka Doodista Hindise Sharciyeedka ama Mooshinka

1. Ka doodista hindise sharciyeed ama mooshinka waa in ay u kala horeysaa sida soo socda:
 - a. Cidda keentay hindise sharciyeedka ama mooshinka
 - b. Guddoomiyaha guddiga ay khuseyso Hindise sharciyeedka.
 - c. Guddoomiyeyaasha Guddiyadda joogtada ah
 - d. Haddii aaney xukuumadu keenin hindise sharciyeedka Golahu wuxuu Xukuumadda weydiin karaa aragtideeda/fikirkeeda
 - e. Xubnaha kale ee Golaha waxay u hadlayaan sida uu u kala siiyo hadalka Guddoomiyuhu.
 - f. Kadib markay dooddu dhamaato, cidda keentay hindiso sharciyeedka ama mooshin waxay xaq u leedahay in ay jawaab bixiso.
 - g. Guddoomiyaha golaha ayaa soo xiraya doodda isagoo dalbanaya codeynta xubnaha golaha ee ku aaddan hindiso sharciyeedka ama mooshinka.

Qodobka 33-aad:

Dhexgal toosineed (Point of Order)

1. Xubin kasta waxay codsan kartaa dhexgal toosineed (Point Of Order) iyadoo ay xubno kale hadalkooda wataan.
2. Guddomiyaha wuxuu siin karaa fursad xubinta ka codsata dhexgal toosineed (point of order) haddii uu u arko sax
3. Marka la aqbalo codsiga dhexgalka toosinteed (point of order), xubinta waxay si toos uga hadlaysaa qodobka uu u istaagay/istaagtay isagoo/iyadoo soo koobaya/koobaysa, kamana hadli karo arrin ka baxsan qodobka uu u istaagay.

Qodobka 34-aad:

Xaqa ay xubinta u leedahay Jawaab celin

1. Xildhibaan ama wasiir kasta wuxuu xaq u leeyahay inuu jawaab deg-deg ka bixiyo dood/hadal lagu xusay magaciisa.
2. Xaqa jawaab celinta ee ku xusan kor (1) waxaa lagu xadidayaa labo(2) daqiiqo,
3. Haddii xildhibaan ama wasiir isticmaalo xaqa jawaab celinta sida ku xusan (1), waxaa loo oggol yahay xubintii jawaab celintii laga qaatay is-difaacid ku kooban hal daqiiqo.

Qodobka 35-aad:

Hadal-jeedinta wasiirada

Fadhi kasta oo Golaha u dhanyahay, codsi uu oggolaaday Guddoomiyaha Golaha ka dib, wasiir kasta wuxuu ka hadli karaa arrin kasta ee hoos imaanaysa xeen-daabka waajibaadkiisa. Kadib markuu hadalka jeediyo, Guddoomiyaha Golaha wuxuu ogolaanayaa wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ah ee Golaha uu qabo ama xubin ka mid ah Golaha. Wasiirka hadalka jeediyay wuxuu xaq u leeyahay inuu jawaab kooban ka yiraahdo wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ee loo soo jeediyay.

(Qodobka 36 aad)

Keydinta & xafidaada (records) Kalfadhiyada Golaha

1. Hadal qoraalka (minutes) ayaa noqonaya keydinta rasmiga ah (official record) ee waxa uu qabtay Golaha waxaana diyaarinayo Xoghayaha Golaha.
2. Hadal qoraalada fadhiga Golaha waxaa saxiixaya Xoghayaha Golaha shacabka ee shaqada leh si u uu xaqiijiyo hadal qoraalka in uu saxan yahay.
3. Hadal qoraalada Golaha waxaa lagu xusayaa:
 - a) Lambarka fadhiga
 - b) Waqtiga iyo goobta fadhiga lagu dhigay

- c) Cidda Guddoominaysay fadhiga
 - d) Xubnaha kasoo qeyb galay, haddii ay joogeen ilaa gabagabada fadhiga ama ay ka joogeen qeyb kaliya.
 - e) Xubnaha maqan ee fasax qaatay
 - f) Xubnaha maqan ee aanan fasax qaadan
 - g) Ajendaha maalintasi
 - h) Soo koobidda arimaha laga hadlay iyo go'aamada la qaatay fadhiyada.
 - i) Waqtiga la xiray fadhiga.
 - j) Go'aamada Guddomiyaha ee la xiriira habraaca ogolaashaha soo jeedimada inta uu fadhigu socday
4. Hadal qoraalka waxaa ansixinayo Golaha fadhiga xiga ee Golaha. Haddii la waayo xubin ka soo horjeeda, hadal qoraalka waxaa loo qaadanayaa in si wada jir ah loo ansixiyey.
 5. Nuqulka rasmiga ah (original copy) ee hadal qoraalka waxaa keydinayo Xoghayaha Guud ee Golaha.
 6. Hadal qoraalka waxaa loola jeedaa keyd qoraal oo koobaya waxa laga hadlay.
 7. Duubista codka ama muuqaalka waxaa loola jeedaa dhamaan duubista waxa laga yiraahda fadhiyada buuxa iyo kuwa guddiyada
 8. Gabagabada fadhi kasta, hadal qoraalada iyo dokumiindiyada kale (other records) waxaa lagu keydinayaa keydka golaha

CUTUBKA 7 AAD

GUDDIYADA GOLAHA WAKIILADA DOWLAD GOBOLEEDKA KOONFUR GALBEED

(Qodobka 37 aad)

1. Golaha wakiilada isaga oo xilkiisa u gudanayo si waafaqsan Dastuurka waxaa uu yeelanayaan Guddi hoosaad joogto ah iyo kuwo gaar ah.
2. Guddomiyaha Golaha, asagoo la tashanaya ku xigeenadiisa, waxa uu magacaabaa guddiyo u xilsaaran in ay qabtaan howlo gaar ah, warbixintoodana u soo gudbiya Guddoonka Golaha Wakiilada DGKG, si loo horgeeyo Golaha wakiilada.
3. Haddii hal shaqo ay ka wada dhaxayso dhowr guddi, guddiga arrinka masuulka ka ah iyo guddiyada hawshu kala dhaxayso waa inay isku waafaqaan waqti xaddidan oo ku haboon gudbinta aragtiyadooda.

4. Haddii ayna gaarin waqti xaddidan waxaa waqtiga go'aaminaya Guddoomiyaha Golaha Wakiilada DGKG, asagoo markaa kadib sidaas ku wargalinaya Guddoonka.

Waajibaadka Shaqo ee Guddiyada Golaha wakiilada, marka lagu daro shaqooyinka ayaga u khaaska ah ee xeer-hoosaadkani farayo, waxay ahaanayaan sida soo socota.

- a) In ay fuliyaan shaqo kasta oo uu Golaha Sharci wakiilada DGKG u xilsaaro,
- b) In ay baaraan, ka doodaan, talana ka soo bixiyaan sharciyada qabyada ah ee la hor keeno Golaha wakiilada DGKG.
- c) In ay keenaan sharci kasta oo qabyo ah ama qaraaro qabyo ah oo ku saabsan waxyabaha ay shaqadoodu tahay, marka laga reebo hindise sharciyeed la xiriira miisaaniyadda sanadlaha iyadoo ay isku raaceen ugu yaraan 10 xubnood ee Golaha wakiilada DGKG.
- d) In ay Golaha wakiilada DGKG u soo jeediyaan sharciyo qabyo ah (hindiso sharciyeed) oo ay tahay in xukuumada loo faro in ay kafaalo qaado.
- e) In ay talo siiyaan guddiga Ganacsiga iyo Maaliyadda, lacagta iyo illaalinta hantida qaranka arimaha ku saabsan mudnaanta miisaniyadeed ee wasaaradaha ama hay'adaha kale ee shaqadooda hoos timaado.
- f) In ay baaraan talana ka bixiyaan siyaasadaha saameynta ku leh wasaaradaha guddiyada shaqadu kala dhaxeeyso.
- g) In ay ka talo bixiyaan ama ay caddeeyaan arrimaha Golaha wakiilada DGKG u soo gudbiyo.
- h) In ay keenaan doodo Goluhu ka yeesho arrimaha ay faa'iidadu ugu jirto ummadda.
- i) In ay qiimeeyaan, kormeeraana habka loo qabto iyo habka loo hirgaliyo sharciyada iyo qorshayaasha xukuumadda iyo hay'adaha ama koox kasta oo ay sharci ahaan shaqo kala dhaxeeyso.
- j) In ay dib-u-eegis ku sameeyaan qorshaha kharashaadka waqtiga dhow, dhexe iyo kan fog-ba ee ha'yadda ama ha'yadaha loo xilsaaray.
- k) In ay Golaha Wakiilada DGKG ku wargaliyaan shaqooyinkooda

Qodobka 38-aad:

Guddoonka Guddiyada

1. Guddi kasta ee Golaha Wakiilada DGKG ka mid ah waa inuu yeeshaa Guddoomiye, Guddoomiye ku xigeen iyo Xoghaye oo ah hoggaanka guddigaa.
2. Xubin kasta oo ka mid ah guddoonka guddiga waa in laga dhex doortaa xubnaha gudiga dhexdooda.

3. Guddoomiyaha guddiga ayaa saxiixaya go'aanada guddiga
4. Haddi gudoomiyaha guddigaasi uu soo gudbiyo istiqalo qoraal ah, haddii uu dhinto, haddii ay ku timaado xil gudasho la,aan joogto ah ama uu si joogto ah uga maqnaado kulammada guddiga, guddigu waxaa uu arrinkaas ku wargalinayaa guddoomiyaha Golaha si ay u u doortaan gudoomiye cusub,
5. Faqradda 4aad ee qodobkan, waxay sidoo kale saameeynaysaa gudoomiye ku-xigeenada,

Qodobka 39-aad:

A. Kulammada Guddiyada

1. Guddiyadu waa in ay si joogto ah u kulmaan ugu yaraan labo jeer bishiiba, waqtiyada lagu jiro kalfadhiyada Golaha Wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed, waqtiyada kulammada waxaa goynaya guddoomiyaha guddiga, ama waxaa tala ka soo jeedinaya golaha wakiilada.
2. Guddi walba xaq buu uu leeyahay in uu kulmo xitaa marka kalfadhiga Golaha ay xiranyihiin;
3. Guddina kulan kale ma yeelan karo (Kama garab furi karo kulan kale) ayada oo uu socdo laguna guda jiro kulan Golaha Wakiilada DGKG, haddii uuna ka helin oggolaansho Guddoomiyaha Golaha Wakiilada DGKG.
4. Kadib marka uu gudoomiyaha guddigu amro, xoghayuhu waa inuu siiyaa xubin kasta oo ka mid ah guddiga ogaysiin ku saabsan kulankaas ugu yaraan afar iyo labaatan (24) saacadood ka hor kulanka, ogaysiiskaasi waa inuu ku cad yahay ajendaha shirka, waqtiga iyo goobta lagu kulmayo.
5. Xoghayuhu waa inuu Guddoomiyaha Golaha Wakiilada Koonfur Galbeedwargeliyo qoraal ahaan shir walba ee Guddigu leeyahay.
6. Gudoomiyaha guddigu waa inuu siiyaa xubin kasta oo kamid ah guddiga wax alaale wixii qoraallo ah (documents) ee la xiriira ajendaha kulanka.
7. Mar kasta oo ajenda kamid ah ajendayaasha kulanka uu quseeyo wasaarad, waa in Gudoomiyaha guddigu xaqiijiyaa in wasaaradda qodobkaan shaqada ku leh la gaarsiiyay ogaysiin ku saabsan kulanka guddiga ugu yaraan afar iyo labaatan saacadood (24) ka hor.

B. Kulamada khaaska ah iyo kuwa guud

Shirarka guddiyadu waxay noqonayaan mabda' ahaan kuwa u furan Dadweynaha marka laga reebo xilliyada uu guddigu:

1. Ka doodayo arrimo qarsoodi ah oo taabanayo amniga DGKG

2. Ka doodayo faafaahin ku saabsan qandaraas ganacsi oo ay ku lug-leeyihiin hay'adaha DGKG iyo cid seddexaad oo looga hadlayo arrimo qandaraas oo qarsoodi ah.
3. Diyaarinayo talo soo jeedin qabyo qoraal ama dhameystiran oo ay ka mid yihiin qoritaanka warbixinta muhiimka u ah Golaha
4. Uu sidaa go'aansado iyadoo lagu saleynayo codka aqlabiyadda xubnaha guddiga.

C. Ajendaha (qodobada laga hadlayo)

- a) Guddoomiyaha guddigu asagoo la tashanaya xubnaha guddiga waa inuu go'aamiyaa ajendaha kulanka
- b) Guddoomiyuhu waa inuu qoraa Ajendaha kulanka asagoo tixraacaya qorshaha shaqo ee guddiga iyo kan Golaha Wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed.
- c) Gabagabada kulan kasta oo uu yeesho guddigu, waa in guddigu ka doodaa waxa uu ku saabsanyahay kulanka xiga ee guddigu yeelan doono, waana in ay diyaariyaan nuqulka ajendaha ee kulankaas
- d) Kadib marka uu guddoomiyuhu helo codsi ku aadan arrin ay tahay in laga doodo oo ay ku saxiixan yihiin ugu yaraan saddex meelood meel (1/3), xubnaha guddiga, waa in uu guddoomiyuhu qodobkaa ku daro ajendaha.
- e) Guddigu waxaa uu ku beddeli karaa ajendaha cod aqlabiyad ah.

D. Soo xaadirista kulamada Guddiga

1. Xubinta oo aan fasax ka helin Guddoomiyaha Guddiga iyo Guddoomiyaha Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed oo ka maqnaado lix kulan oo isku xiga ama uuna kasoo qeyb galin kulamada guddiga oo dhan muddo ka badan sadex bilood waxaa xubintaa loo gudbinaya Guddiga Xeer Hoosaadka, maamuuska Anshaxa iyo Xasaanadda
2. Haddii ku xigeenka guddoomiyaha guddiga iyo xoghayuhu ayagoo aan ogolaansho ka haysan guddoomiyaha Golaha Wakiilada DGKG iyo guddoomiyaha guddiga ay ka maqanaadaan afar kulan oo isku xiga ama kulamada guddigu yeesho oo dhan, waqti ka badan labo bilood waxaa si dhaqso leh loogu gudbinayaa Guddiga Xeer Hoosaadka, maamuuska Anshaxa iyo Xasaanadda .

3. Haddii gudoomiyaha guddiga asagoo aan ka haysan oggolaansho guddoomiyaha golaha Wakiilada DGKG uu ka maqnaado afar kulan oo isku xiga ama kulamada uu yeesho guddigu waqti ka badan laba bilood waxuu weynayaa xilkii guddoomiyenimada
4. Xoghayaha guddiga waxaa laga doonayaa inuu ku wargaliyo guddiga marka ay jiraan ama ay muuqdaan arrimaha ku xusan (1), (2) iyo (3) ee qodobkani.

Qodobka 40 aad

A. Habka Kulamada Guddiyada

1. Kulamada guddiyada waa inuu shir guddoomiyo guddoomiyaha guddigu
2. Haddii uu maqanyahay guddoomiyaha guddigu, ku xigeenka guddoomiyaha ayaa qabanaya shaqadii gudoomiyaha.
3. Gudoomiyaha waa inuu maamulaa doodaha guddiga, asagoo xaqiiqsanaya/aqoonsanaya qof kasta oo hadlaya, xaqiijinayana in waxyaabaha laga doodayo ay waafaqsan yihiin sharciyo iyo xeerar jira.
4. Guddoomiyuhu waa inuu xaqiiqsadaa qofka uu yahay ka hor inta aaney hadlin xubnaha guddigu.
5. Gudoomiyuhu waa inuu u oggolaado xubnaha in ay u hadlaan sida ay ugu kala horeeyaan codsiga ah in ay hadlaan.
6. Haddii nidaamka kulanka aan la ilaalin, guddoomiyuhu waxaa uu joojin karaa kulanka.
7. Xubnaha Guddiga waxay iska-dhex-dooranyaan Guddoomiye haddii Gudoomiyaha iyo Ku-Xigeenkiisa ka maqnaadaan shirka Guddiga.
8. Guddiga waxaa uu yeelanayaa cid ka mas'uul ah qaadista minityada (qoraallada) kulanka,

B. Kooramka/Guntanka (tirada ugu yar ee kulan ku ansixi karo)

1. Inta badan ee xubnaha Guddiga ayaa ah kooramka
2. Waxaa loo baahan yahay in uu kooramku dhan yahay marka gudigu go'aan ka gaarayo ama u codeynayo , Qaraar, ama go'aan.

C. Codeynta

1. Go'aanada guddiga waxaa la gaaraa ayadoo la raacayo ansixinta mooshin ku yimaada cod aqlabiyad ah oo ay ku codeeyaan inta badan xubnaha jooga oo codeynaya
2. Haddii uu cod ku noqdo bar-bar dhac halka uu gudoomiyaha codkiisu raaco ayaa la ansixinayaa.

3. Gabagabada doodda ee arrin laga doodi karo, haddii talo lasoo jeediyo guddoomiyaha ayaa u aqrinaya guddiga qodobkaas lasoo jeediyay waxaa uuna weydiinayaa in ay aqbalaan in laga doodo iyo in kale.
4. Haddii uu jiro khilaaf cad oo ku saabsan soo jeedin ka-doodis u baahan oo la keenay oo u dhexeeya guddiga, guddoomiyuhu waxaa uu ugu baaqayaa guddiga inay cod u qaadaan arrinkaas.
5. Xubnaha guddigu waxaa ay u codeynayaan ayagoo taagaya gacanta, tirada codadkaas dhinac kastana waa in lagu qoraa ama lagu sheegaa hadal qoraalka kulanka guddiga.
6. Xubin ka mid ah guddiga waxa ay codsan kartaa cod bixinta oo qoran/diiwaangashan, waa haddii codsigaasu yimaado ka hor intii aan loo guda gelin codeynta
7. Haddii xubin kamid ah guddiga ay codsato codeynta in la qoro, xoghayaha guddiga waa inuu yeeriyaa ama aqriyaa magacyada xubnaha sida ay ugu kala horeeyaan xaraf ahaan, xubin kasta waxaa uu ku jawaabayaa “haa” ama “maya”, natiijada codkana waxaa ku dhawaaqa xoghayaha guddiga, guddoomiyaha guddiga waxaa uu caddeeyaa in soo jeedintaas (motion kaas) la ansixiyey ama la aqbalay iyo in la diidey, natiijada iyo magacayada xubnaha oggolaaday iyo kuwa diiddayba waxaa lagu sheegaa ama lagu qoraa Hadal qoraalka kulanka.
8. Xoghayuhu waa inuu xaqiijiya in go'aamada guddiga loo diro Guddoonka Golaha Wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed.

Qodobka 41 aad

GUDDIYADA GOLAHA WAKIILADA DGKG

Guddiyada golaha wakiilada dowlad goboleedka koonfur galbeed waxay ka koobnaan doonaan:

1. Guddiga Joogatada ee Golaha

Xubnaha Guddigaan waxay ka kooban yihiin:

- A. Guddoomiyaha Golaha iyo labadiisa ku-xigeen
- B. Haddhowraha iyo labadiisa ku-xigeen
- C. Guddoomiyayaasha guddiyada Golaha

2. Guddiga Xeer Hoosaadka, Anshaxa , Xasaanadda iyo Daryeelka Xildhibaanada .

Arrimaha ay ka shaqaynayaan guddigan waxaa ka mid ah:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Wuxuu tixgalinayaa arrimaha la xariira xasaanadda xubnaha, wixii talo soo jeedin ahna wuxuu u gudbiyaa Golaha
- C. Wuxuu talo bixin ka jeediyaa arrimaha la xariira luminta xubinnimada ee Golaha

- D. Wuxuu talo bixin ka jeediyaa arrimaha la xariira tallabooyinka anshax marin ee laga qaadayo xubin ka tirsan Golaha wakiilada sababo ay kamid yihiin anshax xumo ama ku xadgudubka Xeer Hoosaadka Golaha.
- E. Wuxuu soo jeediyaa tallaabooyinka maamul ee lagu xoojinayo habdhaqanka iyo anshaxa xubnaha

3. Guddiga Dastuurka, dib u heshiisiinta, xallinta khilaafaadka iyo hanti isu celinta

Guddigan howlaha uu qabanayo waxaa ka mid ah:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Wuxuu Kormeerayaa, farayaa, ansaxinayaana hawlaha guddiga dib-u-eegista iyo dhaqangalinta Dastuurka iyo guud ahaanba ku dhaqanka dastuurka
- C. Wuxuu xilliyada qaarkood fari karaa guddiga dib-u-eegista iyo dhaqangalinta dastuurka mashruuc qoraal sharci iyadoo lagu saleynayo baahida dastuurka kumeel gaarka ah.
- D. Wuxuu dib-u-eegayaa qabyo qoraalada wax ka beddelka dastuurka ama hindise sharciyeedyada iyo warbixinadda ku lifaaqan ee ka timid guddiga dib-u-eegista iyo dhaqan galinta dastuurka.
- E. Wuxuu ogeysiiyaa dadweynaha wixii soo jeedin ah.
- F. Wuxuu la tashanayaa xubno ka socda dadweynaha.
- G. wuxuu ururinayaa fikirka dadweynaha isla markaana u gudbinayaa guddiga dib u eegista dastuurka.
- H. Wuxuu Warbixin ku saabsan halka ay howshu mareyso siinayaa golaha.
- I. Wuxuu qabanayaa wixii hawl kale ah ee dastuurka kumeelgaarka farayo
- J. Wuxuu la shaqeynayaa Guddiga Madaxa bannaan ee Runta, Xaqiiqo raadinta iyo Dib u heshiisiinta, kadib marka la magacaabo guddigaas
- K. Wuxuu daraasad ku soo sameynayaa talana ka soo bixinayaa dhulka iyo hantida qaranka ee la haysto iyo midda gaarka ah ee sharci darrada lagu kala haysto
- L. Xaqiiqa raadinta ku saabsan xadgudbyada ka dhanka ah xuquuqda bani'aadamka;

4. Guddiga Arrimaha Garsoorka

Guddigan wuxuu u xilsaaran yahay

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Hubinta madaxbannanida Garsoorka
- C. Ka baaraandegista shuruucda la xiriirta hayadaha Garsoorka & garsoorayaasha
- D. La socodka cabashooyinka bulshada ee la xiriira arrimaha garsoorka iyo gardoona.
- E. La socodka arrimaha Xabsiyada iyo Maamulkooda

5. Guddiga Arimaha Diinta & Awqaafta

Guddigan wuxuu u xilsaaran yahay:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Ka talabixinta iyo u kuur-gelidda arrimaha la xariira faafinta diinta Islaamka.
- C. Ka tala-bixinta hawlaha la xiriira Maamulka masaajidda, Xajka & Cimarada iyo hawlaha kheyriiga ah

6. Guddiga Arrimaha Gudaha iyo Maamulada Gobollada iyo degmooyinka

Guddi-hoosaadka arrimaha gudaha iyo maamullada gobollada wuxuu u xilsaaran yahay:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Katala bixinta xiriir wanaaga wasaaradda arrimaha gudaha iyo maamuladda gobolada iyo degmooyinka
- C. Kala shaqaynta odayaasha dhaqanka iyo hay'adaha dawligaba dejinta qorsheyaasha Dib-u heshiisiinta

7. Guddiga Arrimaha Amniga iyo xuduuddaha

Guddigan wuxuu u xilsaaran yahay:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda
- B. La socodka arrimaha Ciidanka Boliiska iyo Hay' adaha amniga
- C. La socodka Qorshaha sugidda amniga iyo xasilinta dalka.
- D. Illaalinta xuduudaha dowlad goboleedka

8. Guddiga Caafimaadka

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Caafimaadka bulshada
- c) Siyaasada caafimaadka qaran
- d)) Daryeelka caafimaad iyo caymiska

9. Guddiga Waxbarashada

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Waxbarashada hoose iyo tan sare
- c) Tababarka xirfadaha iyo waxbarashada aan rasmiga aheyn
- d) Sayniska iyo Arrimaha Tiknoolojiyada

10. Guddiga Shaqada, shaqaalaha Dhalinyarada iyo Isboortiga

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Arrimaha shaqada

- c) Ururada Bulshada
- d) Arrimaha dhalinyarada
- e) Arrimaha Isboortiga

11. Guddiga Isgaarsiinta iyo Warbaahinta

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Warfaafinta iyo wacyigalinta
- c) Siyaasada warbaahinta dowlad gobaleedka koonfur galbeed
- d) Xuquuqda daabacaada iyo xuquuqda lahaansho fikir

12. Guddiga Beeraha, xanaanada xoolaha iyo horumarinta miyiga

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Horumarinta iyo daryeelka Dalagga
- c) Dhul Beereedka iyo siyaasadda dhulka
- d) Horumarinta Waraabka
- e) Horumarinta Reer miyiga
- f) Xannanada Xoolaha

13. Guddiga kheyraadka iyo ilaalinta bay'ada

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b) Kalluunka iyo kheyraadka badda
- c) Macdanta, Biyaha iyo Shidaalka
- d) Ilaalinta Bay'ada, bad berri iyo hawada sare
- e) iyo Ilaalinta Duurjoogta

14. Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tira-koobka

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Wuxuu ka baaraan dagaa soo jeedinta xukuumadda ee ku aaddan ku talagalka Miisaaniyadda sannad kasta.

- C. Wuxuu tixgaliyaa hindiso sharciyeedyada uu Golaha u xilsaaro ee arimaha Misaaniyadda iyo Maaliyadda;
- D. Wuxuu ka baaraan dagaa kharash-miisaaniyadeedka hay'adaha iyo wakaaladaha heerka Federaalka.
- E. U kuurgalka siyaasadda canshuuraha iyo dakhliga.
- F. Wuxuu talo ka bixiyaa tallaabooyinka maamul ee sare loogu qaadayo siyaasadda dhaqaale ee Dowladda
- G. Wuxuu talo ka bixiyaa, una kuurgalayaa tirakoobka guud ee dhaqandhaqaale iyo bulshada
- H. Wuxuu tixgaliyaa hindiso sharciyeedyada ee la xiriira arimaha qorsheynta & tirakoobka

15. Guddiga Ganacsiga iyo warshadaha

Arrimaha hoos imaanaya waajibaadka guddigan waxaa ka mid ah:

- a) Ka talabixinta iyo u kuurgelidda Siyaasadda Ganacsiga Gobolka
- b) Ka talabixinta iyo u kuurgelidda Siyaasadda Horumarinta Warshadaha
- c) U Kuurgalka shuruucda ilaalinta xuquuqda gaarka ah ee ganacsiga (Patent rights)
- d) U Kuurgalka shuruucda ilaalinta tayada ganacsiga iyo nooca wax soo saarka warshadaha (quality control laws)
- e) Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda

16. Guddiga Waddooyinka, Tamarta iyo Dekedaha

Guddiga Waddooyinka, Dekedaha, Garoomada, Tamarta iyo Gadiidka waajibaadka uu leeyahay waxay kala yihiin:

- A. Ka baaraan degista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Waddooyinka iyo Gaadiidka Dhulka
- C. Dekedaha & Gaadiika Badda
- D. Garoomada & Gaadiidka Cirka
- E. Tamarta

17. Guddiga Hub ka dhigista iyo dhaqan celinta maleeshiyaadka

Arrimaha hoos imaanaya waajibaadka guddigan waxaa ka mid ah:

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Dhaqan celinta iyo hub ka dhigista maleeshiyooyinka
- C. La dagaalanka burcadda iyo kooxaha jidgooyooyinka dhigta

18. Guddiga Xuquuqul Insaanka, Haweenka iyo Arrimaha Bani'aadanimada

Arrimaha hoos imaanaya waajibaadka guddigan waxaa ka mid ah

- A. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- B. Ilaalinta Xuquuqul insaanka
- C. Dadka naafada/curyaanka ah
- D. Ilaalinta xuquuqda haweenka iyo dhalaanka
- E. Dadka gudaha ku barakacay
- F. Gargaarka bani'aadanimada oooy ka mid yihiin sida loo maareynayo abaaraha iyo
- G. masiibooyinkakale.

Qodobka 42 aad:

Xeer-hoosaadka Golaha wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed

1. Xeer-hoosaadka Golaha wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed waxa uu dhaqan galayaa kadib ansixinta cod hal dheeri ah (50 + 1)ee xubnaha Golaha uuna saxiixay Guddoomiyaha Golaha wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed.
2. Xeer-hoosaadka waxaa wax ka beddel lagu sameyn karaa kadib markii ay mooshin soo jeeediyaan ugu yaraan 20 xildhibaan, ayna ku taageeraan (50%+1) tirada guud xubnaha Golaha.
3. Laalista qodobada xeer hoosaadka waxaa go'aamin kara aqlabiyad seddax dalool labo(2/3) ee Golaha wakiilada Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed, haddii aysan ka hor imaneyn Dastuurka
4. Xeer-hoosaadkan wuxuu leeyahay awood sharci.